

Programma Sociaal Domein



Inleiding

Perspectief 2022 sociaal domein

Zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid vormen het hart van het Programma Sociaal Domein. Dit programma streeft er naar dat de inwoners van Twenterand zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse dingen kunnen doen en daar zelf over beslissen om mee te kunnen doen in de samenleving. Thuis, in de buurt, bij een vereniging of organisatie of op het werk. Alle mogelijkheden (eigen kracht) van inwoners en hun omgeving worden hierbij benut. Waar dat niet lukt worden inwoners hierbij geholpen of ondersteund. Dit is een forse opgave. De sociaaleconomische problematiek in onze gemeente is stevig en dus de opgave in het sociaal domein is eveneens groot. De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de meest kwetsbaren. Ook zullen er de juiste voorzieningen moeten zijn ter ondersteuning van die eigen kracht.

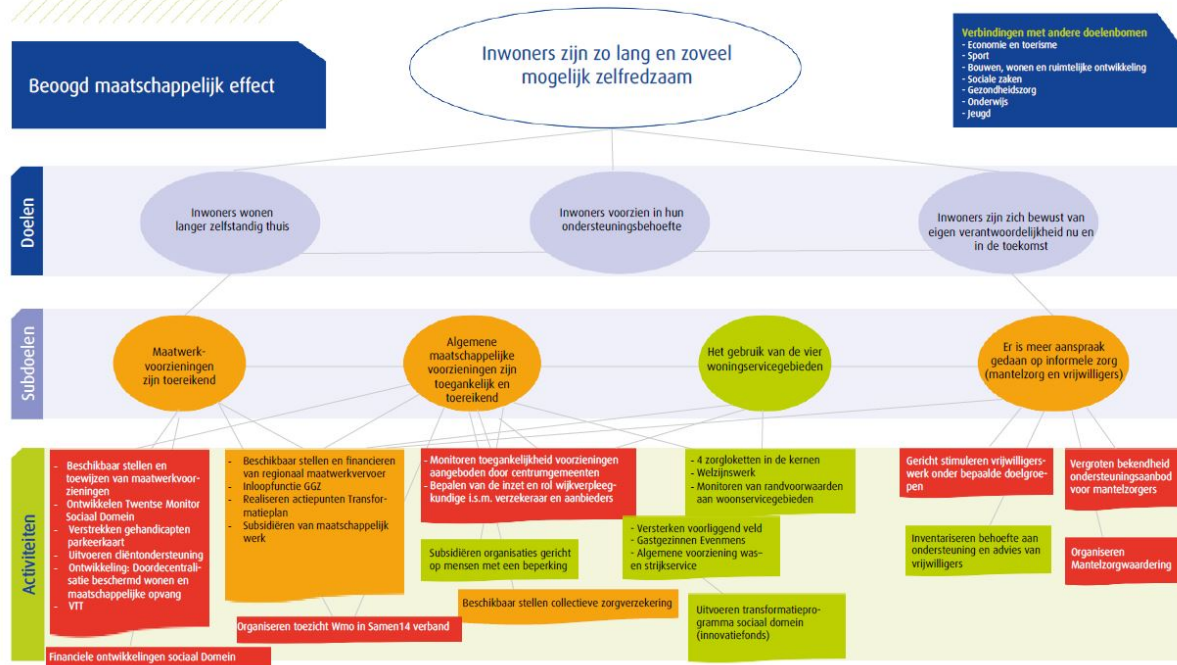
Het inhoudelijk kader van dit programma wordt gevormd door onze integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023 (de looptijd is recent verlengd, binnenkort verschijnt de evaluatie van het sociale beleid), waarbij een stevige koppeling met (het ontwikkelprogramma) Transformatie aan de orde is. Vernieuwen en besparen gaan hand in hand.

In deze Bestuursrapportage gaan wij in op de meest belangrijke inhoudelijke en financiële ontwikkelingen sociaal domein. Zie hiervoor de doelenboom maatschappelijke ondersteuning waar alles bijeenkomt. Veel loopt op koers, maar alertheid blijft geboden. Landelijk is dit nog steeds in beweging en voor gemeenten (inclusief het sociaal domein) nog niet afdoende geregeld zodat gemeenten ook de middelen krijgen die bij de taken passen. Ook zitten er rijksvoorstellen rond het abonnementstarief en de hervormingsagenda nog in het verschiet en verwachten wij prijsstijgingen in de zorg. Het doet ons deugd dat er vanuit programma sociaal er diverse positieve bijstellingen van de begroting kunnen worden ingebracht. Het woonplaatsbeginsel en Wmo begeleiding, al benoemd in de uitgangspunten notitie: structureel samen 7 ton voordeel maar liefst, en daarnaast nu vanuit sociale zaken (met name bijstand) ruim 2 ton incidenteel, maken de financiële opgave wat minder groot, zij het dat de urgentie om bij te sturen zoals ook aangegeven is door ons college bij uitgangspuntennotitie en bij Twenterand Duurzaam Financieel Gezond zeker niet weg is.

Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning

Doelenboom

Maatschappelijke ondersteuning | 2022



Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis

Wij streven als Twenterand na dat inwoners zo lang mogelijk zelfredzaam blijven. Daartoe werken we er aan om de inwoners zo lang dit mogelijk en wenselijk is zelfstandig thuis te laten wonen. We voorzien zo goed mogelijk, direct of indirect, in de diverse ondersteuningsbehoeften van inwoners. We zorgen voor goed ingerichte woonservicegebieden. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers om in dit doel te voorzien.

Doel: Inwoners voorzien in hun ondersteuningsbehoefte

Het doel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is dat inwoners worden voorzien in hun ondersteuningsbehoefte. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om nog meer op eigen kracht en samen met het eigen netwerk te komen tot oplossingen. De inwoner en zijn omgeving staan daarbij centraal. We stimuleren inwoners op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in te zetten. Daar waar nodig zetten we een maatwerkvoorziening in om in de ondersteuningsbehoefte van de inwoner te voorzien.

Doel: Inwoners zijn zich bewust van eigen verantwoordelijkheid nu en in de toekomst

We bevorderen het bewustzijn onder de inwoners van hun eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Inwoners worden gestimuleerd en ondersteund om in eerste instantie op eigen kracht en gezamenlijk met de mensen uit hun omgeving tot oplossingen voor problemen te komen.

Subdoel: Maatwerkvoorzieningen zijn toereikend

Activiteiten

- **Financiële ontwikkelingen Sociaal Domein**
Omschrijving (toelichting)
 Ontwikkelingen sociaal domein

De voortgang binnen programma Sociaal loopt in het algemeen op schema. De regiovisie jeugdhulp is vastgesteld, de afwikkeling van Soweco vordert en de rapportage inclusieve arbeidsmarkt is aangeboden. De energietoeslag voor inwoners met een laag inkomen is bovendien snel uitgezet. Enige vertraging zit op het onderwerp Herpositionering jongerenwerk hetgeen met name te maken heeft met de complexiteit van dit onderwerp. Diverse grotere trajecten zoals de was- en strijkservice, het preventie-akkoord en onderwijshuisvesting (IHP) zijn vergevorderd en de twee laatstgenoemde onderwerpen komen in kwartaal 3 tot besluitvorming. Ook wordt gewerkt aan de evaluatie van onze Integrale Beleidsnota Sociaal Domein, die t.z.t. vernieuwd gaat worden en lopen regionaal diverse inkooptrajecten rond jeugd en Wmo. Via de nieuwsbrief stand van zaken sociaal domein is de Raad en zijn onze organisaties geïnformeerd.

In de uitvoering blijft er drukte, niet alleen door werkzaamheden voor de opvang van Oekraïners, maar ook bij de toegang, waar met name bij Wmo het aantal zaken en de complexiteit toeneemt. Dit speelt bij huishoudelijke ondersteuning (ook door vele herindicaties) en voorzieningen. Bij jeugd zijn de wachttijden 'stabiel' doch aan wel de lange kant met name vanwege het aantal spoedcasussen, waaronder overdrachten van Veilig Thuis Twente (VTT). Eén en ander is niet in balans is met de beschikbare capaciteit. We monitoren dit intensief. Inmiddels is tot een tijdelijke oplossing besloten (voor consulenten en backoffice) en later dit jaar wordt de balans opgemaakt voor de toekomst. We blijven daarnaast met onze partners werken aan transformatie met de versterking van het voorliggend veld en spreken ook daarbij over aanpassing van de kernteams.

De raad heeft ingestemd met de opheffing van de GR SOWECO. Hiervoor is een liquidatieplan opgesteld waarmee de raad heeft ingestemd. Het liquidatiesaldo bedraagt € 4.579.000,00 en zal volledig ter beschikking worden gesteld aan de eigenaar van Soweco N.V., namelijk de gemeenschappelijke regeling Soweco. Na de verkoop van het pand aan de Plesmanweg, start de liquidatie van de gemeenschappelijke regeling SOWECO aan haar finale fase. Dan zullen alle overige rechten en verplichtingen van de gemeenschappelijke regeling worden afgewikkeld. De gemeenschappelijke regeling zal het liquidatiesaldo naar rato aan de deelnemende gemeenten uitkeren. Er is veel aandacht geweest voor de personele component. Inmiddels zijn ook diverse medewerkers collega's geworden doordat ze bij ons in dienst zijn getreden.

Financiën Jeugd, Wmo en Sociale Zaken

De financiën sociaal domein blijven nu en ook in de komende jaren onze aandacht vragen. Er spelen diverse ontwikkelingen op het gebied van Jeugd en Wmo, waarbij hieronder nader wordt stilgestaan.

Jeugd

Naar verwachting zullen op basis van de huidige inzichten de uitgaven voor jeugdzorg eind 2022 binnen de begroting blijven. Echter gaat het wel om een openeinde regeling en is voorzichtigheid geboden, gedurende het jaar kunnen er uitgaven bijkomen die nu nog niet konden worden voorzien, bijvoorbeeld vanwege onvoorziene omstandigheden (denk bijvoorbeeld aan in te zetten zwaardere en duurdere vormen van jeugdzorg i.v.m. acute crisis). Ook dit jaar zal er weer een aanvraag gedaan worden voor de compensatieregeling 'Onderbreking financieringssysteem voogdij en 18+' (dit jaar is hierin ook het woonplaatsbeginsel opgenomen). Mocht de aanvraag gehonoreerd worden dan wordt de hoogte van de compensatie later in het jaar bekend en bij de decembercirculaire geëffectueerd. Bij de jaarrekening wordt integraal de financiële balans opgemaakt rond alle posten woonplaatsbeginsel.

Sinds 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel van kracht. In het nieuwe woonplaatsbeginsel zijn afspraken gemaakt over welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de uitgangspuntennotitie, waarin is aangegeven dat voor 2022, 2023 en 2024 sprake is van een voorlopig voordelig structureel saldo van € 200.000 per jaar. Een andere relevante ontwikkeling die van invloed zou kunnen zijn op het uiteindelijke financiële saldo is de afstemming die wordt gevoerd over indexatie van lonen n.a.v. CAO wijzigingen op het gebied van met name jeugd. Op dit moment is de uiteindelijke uitkomst nog niet bekend. Voor het meerjarenbeeld is ook van de belang de uitkomst van nieuwe regionale afspraken rond de inkoop jeugdbescherming c.s. Een prijsverhoging wordt verwacht.

Wmo

Naar verwachting zullen op basis van de huidige inzichten de uitgaven voor huishoudelijke ondersteuning eind 2022 binnen de begroting blijven. Ook hier geldt net als bij jeugdzorg dat het om een openeinde regeling gaat en dat voorzichtigheid geboden is, gedurende het jaar kunnen er uitgaven bijkomen die nu nog niet konden worden voorzien (bijvoorbeeld door nieuwe instroom). Met ingang van 1 juli 2022 is gestart met de was- en strijkservice. Medio juni zijn er 9 deelnemers aan de was- en strijkservice in beeld. Aangezien het nu nog te vroeg is om het daadwerkelijke financiële

effect van de was- en strijkservice te kunnen bepalen (herindicaties lopen nog), zal pas in het najaar het financiële effect van de was- en strijkservice zichtbaar worden.

Ook voor Wmo voorzieningen is op basis van de huidige inzichten de verwachting dat de uitgaven voor 2022 binnen de begroting blijven. Echter is het vanuit ervaring in eerdere jaren bekend dat een enkele woningaanpassing (die niet altijd aan de voorkant volledig in beeld zijn) kan zorgen voor de nodige druk op het budget. Een belangrijke ontwikkeling die een rol speelt bij rolstoel- en woningvoorzieningen is dat er door de komst van een nieuwe verordening nauwellettender kan worden getoetst en er meer openingen zijn om oplossingen te vinden in het voorliggend veld. Daarnaast is er meer ingezet op sturing op het gebied van het hulpmiddelenbestand, waarmee meer kostenefficiëntie wordt bereikt. Het ligt echter wel in de lijn der verwachtingen dat er voor 2023 i.v.m. de gestegen inflatie en grondstofprijzen wel rekening dient te worden gehouden met een hogere prijsindexering. Zoals bij de uitgangspuntennotitie is aangegeven zal Wmo begeleiding naar verwachting structureel lager gaan uitkomen. Derhalve is besloten om het structureel begrote bedrag (3.9 miljoen) met € 500.000 te verlagen. Dat geldt ook voor het huidige begrotingsjaar. Ook hier gaat het om een openeinderegeling en is derhalve nog steeds voorzichtigheid geboden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de uitgangspuntennotitie.

Sociale Zaken

In algemene zin is er een forse afname zichtbaar van het aantal uitkeringen bijstand (begroting 2022 444 versus 391 juni 2022). Dit heeft tot gevolg dat er naar verwachting eind 2022 sprake zal zijn van een incidenteel voordelig saldo van 2 ton ten opzichte van de begroting. Vanzelfsprekend speelt de arbeidsmarkt, waarbij sprake is van een grote vraag naar arbeidskrachten, een grote rol bij de totstandkoming van het effect. Andere redenen voor het voordelig uitkomen van het saldo zijn in algemene zin gelegen in het feit dat de compensatie van de loonkostensubsidie gunstig uitpakt in de rijksvergoeding. Loonkostensubsidie wordt ingezet voor doelgroepen die verminderde arbeidscapaciteit hebben; onder het doelgroepenregister vallen zoals VSO-PRO. Er is bij de prognoses rekening gehouden met een mogelijk lagere toekomstige Rijksbijdrage.

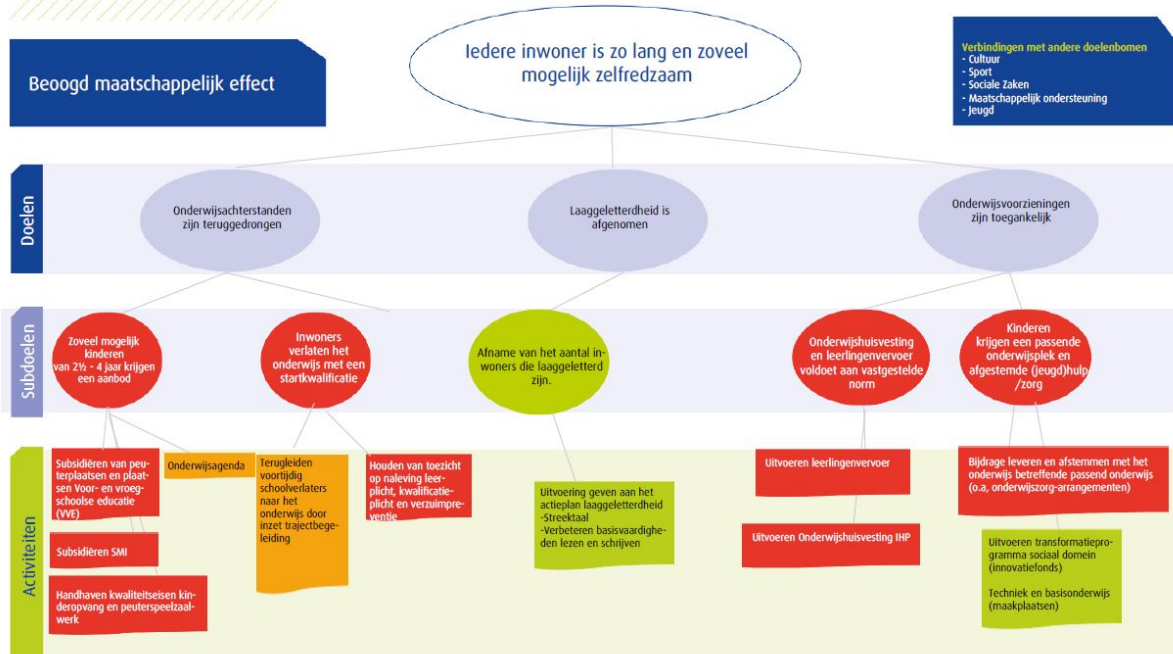
Om de sterk stijgende kosten voor energie te kunnen opvangen, hebben gemeenten vanuit het Rijk middelen ontvangen om lage inkomens hiervoor te compenseren. Twenterand heeft besloten dat er voor € 800 per huishouden wordt uitgekeerd, waarbij huishoudens met een inkomen tot en met 120% van het minimuminkomen in aanmerking komen voor deze compensatie. Huishoudens die buiten de doelgroep van 120% van het minimuminkomen vallen konden alsnog een aanvraag indienen voor de € 800 compensatie. In Twenterand is er medio juni 2022 voor € 338.400 ambtshalve uitgekeerd aan huishoudens tot en met 120% van het minimuminkomen. Daarnaast is er voor € 381.600 toegekend aan aanvragen die buiten de ambtshalve doelgroep vallen. Met betrekking tot de laatstgenoemde aanvragen worden aanvragen nog beoordeeld, het toegekende bedrag zal gedurende 2022 dan ook verder gaan oplopen. Kort voor de zomervakantie is aanvullend door het kabinet besloten om de energietoeslag met nog eens € 500 per huishouden te verhogen tot € 1.300,-. Dit is inmiddels gezien de urgentie voor gezinnen en individuen ook door ons college direct in uitvoering gezet. Vanuit het Rijk is er € 908.900 (meicirculaire) plus € 500.000 (ophoging) toegezegd (dit is inclusief uitvoeringskosten). In het najaar wordt gekeken of de middelen voldoende zijn of dat er geld overblijft voor eventueel aanvullende acties.

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn er ook vluchtelingen in Twenterand opgevangen. Mede met dank aan de vele inspanningen en inzet van partners en de Twenterandse samenleving. In totaal wordt voor de opvang van vluchtelingen in een bedrag van 1,7 miljoen euro ontvangen. Voor de uitgaven die in het kader van de opvang van de Oekraïense vluchtelingen worden gedaan is de gemeente verantwoordelijk. Op een later moment worden de kosten verantwoord richting het Rijk en worden hiervoor middelen ontvangen. Medio juni 2022 is er in totaal € 90.000 uitgegeven in het kader van Oekraïense vluchtelingen (de gemaakte kosten variëren van bijvoorbeeld uitgaven voor de aanschaf van meubilair, internetaansluitingen tot aan medische kosten). Daarnaast wordt leefgeld verstrekt aan de Oekraïense vluchtelingen, waarmee kan worden voorzien in het levensonderhoud.

Doelenboom Onderwijs

Doelenboom

Onderwijs | 2022



Beoogd maatschappelijk effect

Iedere inwoner is zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

Doel: Onderwijsachterstanden zijn teruggedrongen

Het doel van onderwijsachterstandenbeleid is in een vroegtijdig stadium achterstanden en problemen bij kinderen signaleren. Zo kan tijdig de juiste ondersteuning geboden worden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Tevens hopen we met deze preventieve inzet in de toekomst minder vaak jeugdhulpvoorzieningen in te zetten.

Doel: Laaggeletterdheid is afgenomen

Laaggeletterden zijn niet in staat gedrukte of geschreven informatie te gebruiken en kunnen hierdoor minder goed functioneren in de samenleving, thuis en op het werk. Onze doelstelling is om te komen tot een vermindering van de laaggeletterdheid in Twenterand met als resultaat een grotere kans op geluk, gezondheid en groei van onze inwoners.

Doel: Onderwijsvoorzieningen zijn toegankelijk

De voorzieningen voor onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoen aan de normen die in de lokale verordeningen zijn vastgelegd. Tevens zorgt de gemeente dat er in specifieke gevallen extra ondersteuning beschikbaar is voor kinderen in aanvulling op een passende onderwijsplek, zoals het passend onderwijs beoogt.

Subdoel: Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer voldoet aan vastgestelde norm

Activiteiten

- **Onderwijshuisvesting en IHP**
Omschrijving (toelichting)

Er wordt een eenmalige tegenvaller verwacht bij het vervangen van de klimaatinstallatie brede school Den Ham. De huidige installatie functioneert niet meer goed. De totale geraamde kosten bedragen rond de € 300.000, waarvoor € 40.000 voor rekening van de gemeente komt. De resterende € 260.000 wordt dan verdeeld over de leden van de Vereniging van Eigenaren en daar maken wij ook onderdeel van uit. Dus een ruwe schatting van de kosten voor de gemeente bedraagt circa € 97.000. Over de verdeling van de kosten bestaat nog geen consensus. Vervolggesprekken moeten nog plaatsvinden. Voorgesteld wordt vanuit voorzichtigheid € 100.000 bij te ramen. Er wordt nog onderzocht of er subsidiemogelijkheden zijn.

Verklaring verschillen programma Sociaal Domein

Verklaring verschillen programma Sociaal Domein

Programma Sociaal Domein

Lasten

Doelenboom Sociale zaken	V	-
		243.000,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning	V	-
		500.000,00
Doelenboom Gezondheidszorg		0,00
Doelenboom Onderwijs	N	21.595,00
Doelenboom Jeugd	V	-62.000,00
	V	-
		<u>783.405,00</u>

Baten

Doelenboom Sociale zaken		0,00
Doelenboom Maatschappelijke ondersteuning		0,00
Doelenboom Gezondheidszorg		0,00
Doelenboom Onderwijs	N	19.000,00
Doelenboom Jeugd		0,00
	N	<u>19.000,00</u>

Totaal programma Sociaal Domein V	-
	<u>764.405,00</u>

Het voordeel van € 764.405 wordt onder andere veroorzaakt door de volgende posten:

Sociale zaken:

Er is een daling van het aantal bijstandsgerechtigden en een hogere uitstroom uit IOAW en IOAZ. BBZ kent nagekomen kosten, De BUIG geeft enige ruimte, maar de loonkostensubsidies die hieruit betaald worden kennen een nadeel. Per saldo resteert een voordeel van € 243.000

Voor de uitkeringen welke we aan de vluchtelingen uit Oekraïne verstrekken worden we door het Rijk gecompenseerd.

Maatschappelijke Ondersteuning:

Obv verdiepende analyse is besloten om de begroting voor Wmo begeleiding structureel naar beneden bij te stellen met € 500.000. Deze bijstelling is voor 2023 en verder reeds in de UPN meegenomen en wordt nu derhalve ook verwerkt in 2022.

Onderwijs:

Van de ontvangen Asschermiddelen van € 61.000 wordt € 25.000 gereserveerd voor de kosten van sociaal medische indicaties (SMI) kinderopvang. Het restant van € 36.000 kan in 2022 vrijvallen.

De klimaatinstallatie van de Brede school Den Ham moet vervangen worden. Kosten worden geschat op € 300.000, waarvan € 40.000 voor rekening van de gemeente komt. Het restant wordt verdeeld onder de leden van de Vereniging van Eigenaren, waar wij ook deel van uitmaken. Voorgesteld wordt dus om eenmalig € 100.000 te ramen.

De rijksmiddelen OAB 2022 vallen € 19.000 lager uit dan begroot. Daarom wordt voorgesteld de baten en lasten beide met €19.000 te verlagen, dus budgettair neutraal. Daarnaast worden de toegerekende lasten (onze eigen overhead) ten laste van OAB gebracht waardoor het begrotingssaldo met € 26.000 verbetert.

Tenslotte is er sprake van nog enkele kleine bedragen en afrondingen binnen onderwijs.

Jeugd:

Op basis van extrapolatie is de verwachting dat het budget PGB jeugd eind 2022 op € 118.000 uitkomt, dit is een voordeel van € 62.000 t.o.v. wat er voor 2022 is begroot (€ 180.000). In 2021 bedroegen de lasten PGB Jeugd € 125.000. Middels afzonderlijk advies is de lijn ingezet om deze onderuitputting vanaf 2023 beschikbaar te houden voor de financiering van het scheidingspunt, welke tot doel heeft de schadelijke gevolgen van scheidingen met name ook bij de jeugd te beperken.